

برگردان:
انجنیر براتعلی فرهید

کابل شاهان

ساختاری که شاهی (دیوانسالاری)، همچنان شاهپیا خوانده شده، از نزول امپراطوری کوشان در قرن سوم تا قرن نهم میلادی، قسمتی از کابل و منطقه قدیم گندهارا (شمال پاکستان و کشمیر) را اداره میکردند. این سلطنت، زمانی که پایتخت شان نخست کابل و کاپیسا، و پس از آن آداینداپورا [1] (مشهور به هوند) به حیث پایتخت جدید بود، بنام کابل شاهان یا رتیبیل شاهان (565 - 670 م.) شناخته شدند.

شاهی های کابل / گندهارا، باتغییراتی که حدود 870 م. رخداد، به دو دوره تقسیم میشوند: به اصطلاح شاهی تورک بودائی و به اصطلاح شاهی هندوشاهی.

شجره شاهی ها

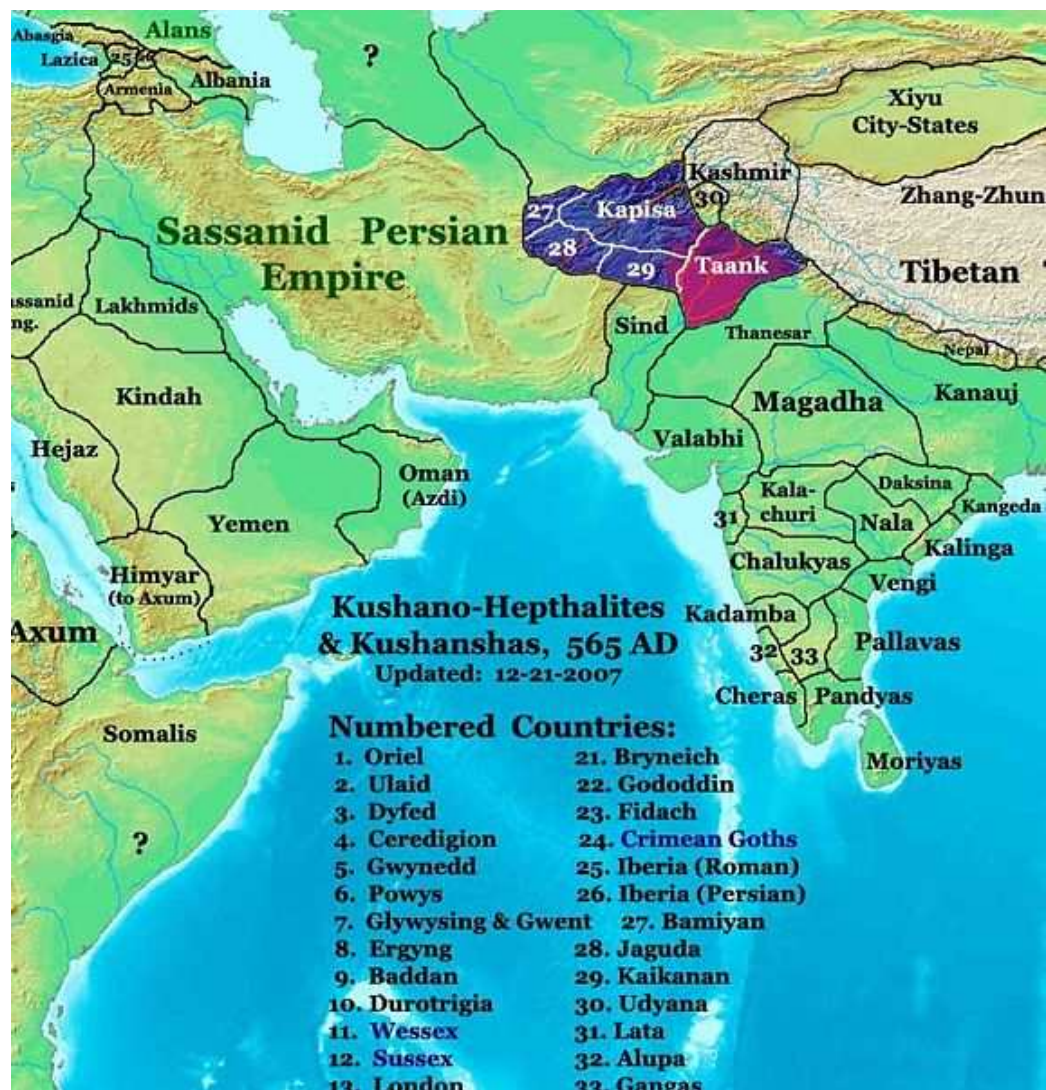
قرابت امرای شاهی کاپیسا / کابل، که بنظر میرسد از قرن 5 تا 870 م حکومت کرده اند، هنوز روشن نیست. دانشمند مسلمان قرن دهم 10، البیرونی، (تحت تاثیر فلکلور تاریخ اولی امرای کابل شاهی) مینگارد:

شاهان هندو مقیم کابل تورک بودند. گفته میشود منشاء تبتی داشته اند. "اولین شان برهاتکین [2] (موسس سلسله) که (از تبت) به مملکت (کابل) آمد، در یک مغاره داخل شده و بعد از چند روزی، در مقابل اشخاصی که اورا بحیث "طفل تازه تولد" بالباس تورکی میدیدند، ظاهر شد. مردم اورا یک تولد فوق العاده که به پادشاهی منظور شده استقبال کردند. او آن مملکت هارا تحت تسلط خود آورده و به عنوان شاهپای کابل اداره کرد."

این امارت، در بین بازماندگان اش که رقم آنها به شصت سلسله میرسید، باقی ماند. تا اینکه توسط یک وزیر برهمائی عوض شد.

به اساس محاسبه و تبصره البیرونی، و آ. سمت [3]، شاهان اولی افسران کوشان بودند که هردو کابل و گندهارا را تا آمدن صفوی ها اداره میکردند. ها. ام الیوت [4] شاهی اولی کابل را به کتورها [5] و کتورها را به کوشان ارتباط میدهد. چارلس فریدریک اولدهام [6] هم شجره

کابل شاهی را به کتورمیرساند. کتاها [7] یا تکخا - ناگا [8] گروپ قبایل هم عقیده آفتابی میشناسد. اوهم چنان از اراساها [9] ، ایسارها [10] ، دراداها [11] ، گندهارا [12] و کامبوجاها [13] و غیره صحبت میکند متحدین گروپ های قبیله تکخاها متعلق به آفتاب پرست و ناگا [14] پرست میباشند...

ساحه کابل شاهی در نقشه 565 میلادی

هندوشاهی

هندوشاهی یا کابل شاهان، یک دیناستی (سلسله) هندویی بودند که در حدود سالین 870 - 1026 در کابلستان، (بخش هایی از افغانستان امروزی) و پنجاب، حکومت مینمودند. شجره نویسانی چون البیرونی و کلہانا [1] از آنها یاد کرده اند.

هندوشاهی صد ها سال موفقانه درمقابل اسلام سازی و اشغال اعراب مقاومت کرد. در مقاومت خود، کابل شاهان هندوئی رتیل شاه، زنبورک شاه و زنبیلک شاه از استحکامات و دیوارسازی استفاده کردند. این دیوارها امروز بکمک عکس های ستا لیت دربالای کوه شیر دروازه و آسمایی بخوبی دیده میشوند.

بنیانگذار این سلسله، برهن لالیا [2] بود (حکومت حدود 870 - 902، البیرونی اورا کلاز [3]نامید). او وزیر آخری شاهان کشاتریا [4] (به اصطلاح تورک شاهی) کابل بود، لالیا اورا به سبب رفتار خرابش کشته و خود تاج شاهی را تصاحب کرد.

چون مسلمانها (صفاری ها) کابل را برای مدت 10 سال اشغال کردند، آنها پایتخت خود را به اودابهندا [5] نزدیک اتوک [6] درکناراندس [7] انتقال دادند. دراین مدت شاه کشمیر، سمکراوارمن [8] (883 - 902) دوباره قدرت خود را به پنجاب توسعه داده و از آنجا دست نشاندۀ لالیا را بیرون وکابل را نیز تصرف کرد.

در بارۀ ناکامی لالیا نظر به آن شرایط میتوان نوشت که وی به دلیل چپاول تاج شاهی از کدام پشتیبانی ویژه یی بهرمند نبود. اما وارث سمکراوارمن در کشمیر، در 902، پیمان مصالحه یی را با هندو شاهی بست: مطابق این پیمان، با نشاندن پسر لالیا، تورامانا [9] بحیث شاه جدید (کملوکا [10] 902-940)، افغانستان را دوباره بخود ملحق ساخت، ولی افغانستان عملاً آزاد بود. بعد از مدت کوتاهی (حدود 906) اغتشاش در کشمیر رُخ داد و هندوشاهی توانست پنجاب را بگیرد. بعد از آن یک دوران طولانی اتحاد از طریق ازدواج با خاندان شاهی کشمیر بوجود آمد: نواسۀ بهما دیوا [11] (حکومت. حدود 940 - 965)، دیدا مربوط به لوهارا [12] ملکه کشمیر شد (حدود 958 - 1003). بعد از ملکه دیدا، برادر زاده اش سنگراما راجا (حکومت. 1003 - 1028) در کشمیر بقدرت رسید، او اتحاد خود را با هندو شاهی برقرار نگاه داشت.

نقشه آسیای 800 م. ساحۀ شاهی را نشان میدهد.

خطر بزرگ برای هندو شاهی؛ مسلمانها و مشخصاً غزنوی های تحت رهبری الپتگین (حکومت. 963 - 977) و سبکتگین (حکومت. 977 - 997) بودند، که یک سلطنت آزاد را در غزنه پایه گذاری کرده بودند.

آنها هندو شاهی و متحدین شانرا در 973، 991 و 1008 شکست فاحش داده و قدرت خود را در دره کابل توسعه دادند.

با آنکه هندوها لااقل در زمستان از منطقه کوهستانی نسبتاً آسان دفاع کرده میتوانستند؛ اما شاهان جیا پالا [13] (حکومت. 965 - 1001) و تریلوچنا پالا [14] (حکومت. 1008 - 1021) به نسبت خطر متواتر در لاهور و سرهیند، اقامت گزیدند. تریلوچنا پالا در جنگ با محمود غزنوی (حکومت. 998 - 1030) در 1021 ع کشته شد. فرزندش به سوی کشمیر فرار و در سال 1026 همراه با بهیما پالا آخرین شاه این سلسله سقوط کرد.

هندو شاهی ها تمویل کننده گان هندوئیزم و بودیزم شناخته شده اند. به طور مثال؛ نیایشگاه سوبهار [15] در کابل را (میتوان نام برد)

با سرنگونی آنها، اسلام در کوهستانات افغانستان رواج یافت.

نام ها بزبان لاتین از قسمت اول:

Kators 5 H.M.Elliot 4 V.A.Smith 3 Barahatakin 2 Udaphandapura 1
Urasas 9 Takkhas-Naga 8 Kathas 7 Charles Fredrick Oldham 6
Naga 14 Kambojas 13 Gandahara 12 Daradas 11 Abhisaras 10

نام ها به زبان لاتین از قسمت دوم:

Udabhanda 5 Kshatriya 4 Kallar 3 Brahmane Lalliya 2 Kalhana 1
Kamaluka 10 Toramana 9 Samkaravarman 8 Indus 7 Attock 6
Trilochana Pala 14 Jaya Pala 13 Didda von Lohara 12 Bhima Deva 11
Subahar 15

معنی و توضیح چند اصطلاح:

برهمن: عالم دینی در هندوئیزم
لالیا: لقب کلار اولین شاه سلسله کابل شاهان
کشاتریا: در سیستم کاست مرتبه دوم شامل جنگجویان، سردارها و شاهان
لوهارا: شاهان کشمیر

ترجمه قسمت اول از متن انگلیسی و ترجمه قسمت دوم از متن آلمانی است

برگردان: انجنیر براتعلی فرهید